

ІСТОРІЯ ПРОФЕСІЇ ТА ДИСЦИПЛІНИ «ЗЕМЛЕВПОРЯДКУВАННЯ»

Кондратовець Аліна Леонідівна, ст. ЗВ 21

Науковий керівник : викладач землепорядних дисциплін

Євстафев В.О.

Малінський лісотехнічний коледж

У нашій країні професія землепорядник завжди користувалася шаную, адже вона присвячена безцінному скарбу України – землі. В Україні до землі завжди було особливе відношення. Безкрайні поля України дають гарні врожаї, з її надр на гору піднімаються сотні мільйонів тон вугілля, нафти і газу, в унікальних заповідних куточках відпочиває велика кількість туристів зі всіх куточків світу. У цьому є і заслуга землепорядників, які стежать за тим, щоб земля використовувалася раціонально ефективно і дбайливо[1].

Землепорядкування – одна з найдавніших професій, що особливою актуальності набуває в наш час, в період земельної реформи, коли проходить перерозподіл земель, надання земель у власність і користування, купівля-продаж земельних ділянок, оцінка земель тощо. Саме професія «землепорядник» вважається однією з найбільш необхідних в усі періоди розвитку суспільства. Суть її відображена у самій назві: впорядкування землі[2].

Не тільки сучасність потребує фахівців із земельних відносин, ще в Київській Русі ця професія була в пошані. З літописів відомо, що київський князь Володимир, що правив в 980-1016 роках піклувався «о истроии земленем, о ратях и о устройстве земленем». Це перше документальне свідчення про землеустрій. Його існування загально пов'язують з виникненням держав. Факти свідчать, що вже до моменту офіційного ухвалення християнства на Русі більше 1000 років тому в найбільших політичних центрах Стародавньої Русі (Києві, Новгороді, Смоленську) існувала писемність, велося індивідуальне навчання грамоті і розвивалося землемірство (землеустрій). Руські князі за прикладом Візантії робили описи земельних володінь своїх підданих з метою розподілу податей, повинностей і дані, уповноважені князем

люди (писарі) були, по суті, першими землемірами. Вони повинні були добре знати грамоту, уміти рахувати, орієнтуватися в княжих законах і володіти простими методами вимірювання. Ці дані використовувалися при обліку кількості і якості земель. Практично, це були спроби, кажучи сучасною мовою, провести системний аналіз кількості і якості земель відповідно до чинного законодавства, врахувати не тільки територію окремого князівства, але і земельні володіння кожної приватної особи[3].

З технічної точки зору проводився тільки опис земель, без зображення на папері землеволодінь і землекористування у вигляді креслень або планів. Це пояснювалося тим, що у той час практично не було осіб, знайомих з правильними геометричними прийомами і складними землемірними інструментами.

З розвитком суспільства, удосконаленням земельних відносин, розвивалась і стверджувалась і професія землепорядника[4].

Професія землепорядника – одна з найдавніших на землі. Історично склалося так, що людство завжди потребувало землепорядників, особливо на переломних етапах свого розвитку. В усі часи не зникав інтерес до походження землі, її розміру, родючості, вартості. З утворенням великих держав постали проблеми встановлення кордонів між володіннями, меж земельних ділянок. Виникла потреба в землемірах.

До 1906 р. роботи, пов'язані з перерозподілом земель, називались межуванням. При цьому під межуванням розумівся встановлений законом процес розмежування земельної власності та юридичне оформлення прав на землю. Головною метою межування було:

- виявлення кількості землі та її власника (за ким вона закріплена);
- визначення меж володінь земельних власників, закріплення їх на місцевості межовими знаками (стовпами, каменями тощо) та видача документів на право власності і землекористування;
- розподіл (перерозподіл) землі та її закріплення за новими власниками з одночасною реєстрацією і оформленням прав земельної власності.

Термін "землеустрій" вперше застосований у 1906 році і, на відміну від межування, розумівся ширше і переслідував не тільки цілі правового оформлення меж земельних ділянок, але і пристосування землі до найбільш вигідного господарського використання, а саме: як діяльність з економічного впорядкування землеволодінь[5].

Сьогодні роботу фахівців із землевпорядкування важко уявити без застосування сучасних технологій, спеціальних високоточних приладів. Геоінформаційні технології в Україні почали розвиватися в середині 90-х років ХХ ст. Цей період був пов'язаний із прогресом апаратних засобів – як комп'ютерів, так і пристроїв введення і виведення просторової інформації – дигітайзерів, сканерів, графічних дисплеїв і плотерів.

Аналізу здійснених кроків по врегулюванню земельних відносин приділено багато уваги і присвячено низку робіт відомих вчених і практиків. Серед них яскраво вирізняються Є.С. Бердніков, І.К. Бистряков, В.М. Гейць, Д.С. Добряк, В.Я. Месель-Веселяк, Л.Я. Новаковський, П.Т. Саблук, А.М. Третьак, В.В. Юрчишин і багато інших. Однак пошуки продовжуються.

Історичний розвиток професії землевпорядника пов'язаний із конкретними дослідженнями науковців різних віків.

Впродовж 1719 - 1729 рр. італієць Джовані Джакомо Маріоні (1676-1755) розробив перший земельний кадастр на основі наукових методів у визначенні меж ділянок. Документами у ньому були ситуаційні карти всіх населених пунктів регіону, виконані за допомогою мензули у масштабі 1:2000. Цей кадастр введено в дію 1 січня 1760 року і названо «Міланським кадастром». Він став основою для розробки кадастрів Франції, Бельгії, Австрії, Голландії і Швейцарії.

В різний час переважало адміністративно-правове, соціально-технічне і організаційно-господарське розуміння землеустрою, його суті, завдань і змісту. Адміністративно-правова концепція землеустрою була запропонована в дослідженнях професорів К.А. Хапке, Н.П. Рудіна, Б.С. Мартинова. На їх думку, суть землеустрою включала в себе правовий зміст, а сам землеустрій

визначався як "діяльність державної влади, яка заснована на встановлених в законі засадах і направлена на перетворення існуючих земельних прав окремих власників з метою створення самостійних поземельних володінь". Соціально-технічного напрямку землеустрою притримувались проф. Ф.Г. Некрасов, К.М. Сазонов, В.І. Кірко, А.А. Ржаніцин. Вони вважали, що в основі землеустрою лежать технічні дії з пристосування земельних площ (їх розмірів, конфігурації, розміщення) до соціально-виробничих цілей і завдань. Організаційно-господарську точку зору на суть змісту землеустрою висунув проф. І.Є. Герман. Він визначав землеустрій як "переділ маєтків по формі і змісту в стан найбільш придатний і вигідний в цілях сільського господарства". Дану точку зору потім розвивали багато вчених-землевпорядників – І.В. Мозжунін, Н.П. Огоновський, В.В. Редькін та інші. Таке одностороннє розуміння землеустрою неодноразово критикували проф. П.М. Перший, І.Д. Шулейкін, С.А. Удачін. В поняття землеустрою вони обов'язково включали його технічну, правову й економічну сторони.

Відомий вчений П.М. Перший ще в 20-х роках протиставляв пануванню в землевпорядній науці тих років організаційно-правовому і землемірно-технічному напрямкам соціально-економічний. Він, володіючи силою наукового передбачення, звертав увагу на те, що при плановій системі народного господарства землевпорядне пристосування території стає продуктом організуючих дій держави, спрямованих на розвиток продуктивних сил суспільства в формах суспільного колективного господарства. П.М. Перший відмічав: що "суспільні відносини володіння і користування землею безпосередньо визначають економічну суть землеустрою".

Отже, виходячи з цього всього можна зробити висновок, що професія «землевпорядник» була і є однією з важливих професій в усьому світі. Так як завжди поставали проблеми встановлення кордонів між володіннями та межами земельних ділянок, людство завжди потребувало землевпорядників.

Список використаних джерел:

1. Професія землевпорядник – на все життя. / [Електронний ресурс] Режим доступу: (<http://www.scriub.com/limba/ucraineana/83881.php>)
2. Університет «КРОК» . / [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.krok.edu.ua/ua/>
3. Подільський аграрно-технічний університет Кафедра землеустрою і кадастру./ [Електронний ресурс] Режим доступу: http://www.knuba.edu.ua/ukr/?page_id=722
4. Класичний приватний університет Коледж/ [Електронний ресурс] Режим доступу: http://virtuni.education.zp.ua/edu_col/